

Hondenvoorzieningen en Samenleving

Utrecht 2024

September 2024

Kennisdocument, aan te bieden aan (de verantwoordelijke wethouder van) de Gemeente Utrecht

Colofon

Uitgave en doelstelling

Dit kennisdocument wordt aangeboden aan de verantwoordelijk wethouder en aan de woordvoerders Dierenwelzijn van de Utrechtse gemeenteraad. Het initiatief voor dit document komt van betrokken hondenbezitters in de gemeente Utrecht. Een van die betrokkenen is Nadia Stylianou, raadslid D66 Utrecht die dit stuk ook zal aanbieden. Hiermee proberen we kennis en inzicht te verschaffen over de onderwerpen hondenvoorzieningen en samenleving. Doelstelling is (een aanzet tot) beleidsvorming en aandacht voor deze onderwerpen.

Contact en Informatie

Bijdragen aan de ontwikkeling van dit concept Kennisdocument

Dit kennisdocument staat vooralsnog los van een politiek programma of agenda.

Bijdragen aan de verdere ontwikkeling van dit document zijn welkom en kunnen naar:

- Nadia Stylianou, Raadslid Gemeenteraadsfractie D66, Stadhuisbrug 1, 3511 JK Utrecht
- Volksgezondheid | Sport | Toegankelijkheid | Groen | Openbare Ruimte | Dierenwelzijn
- Mobiel: +31 (0) 6 3821 8720
- E-mail: nadia.stylianou@utrecht.nl

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Honden en samenleving	3
Hondenfaciliteiten en de stad	4
Hondendagopvang	5
Aanbevelingen voor beleidsvorming	6

Inleiding

Al meer dan 15.000 jaar leven honden en mensen samen. De samenleving is veranderd. Dat geldt ook voor de manier waarop hondenbezitters omgaan met hun hond. Zeker in de stadse samenleving is de hond steeds meer een onderdeel van het gezin. Of het nu gaat om gezinnen met of zonder kinderen, jong of oud, honden spelen een belangrijke rol in het dagelijks leven.

In de gemeente Utrecht zijn duizenden honden geregistreerd, af te lezen uit de hondenbelasting. Dit aantal is waarschijnlijk zelfs hoger, aangezien niet alle hondenbezitters hun hond hebben aangemeld. Dit benadrukt hoe belangrijk het is om de behoeften van honden en hun eigenaren te erkennen en te integreren in het gemeentelijk beleid.

Honden en samenleving

Een hond is niet alleen een gezelschapsdier binnen het gezin, maar ook een belangrijke schakel in de bredere samenleving. Hondenbezit bevordert sociale interactie; mensen komen sneller in contact met elkaar tijdens het uitlaten van hun hond, wat bijdraagt aan sociale cohesie in buurten. Zo zijn er ook voorbeelden van WhatsApp-groepen die ontstaan zijn tijdens de wandelingen. Mensen vinden elkaar als ze wat extra hulp nodig hebben bij opvang van de hond maar ook als een gezin wat extra hulp nodig heeft door ziekte.

Bovendien kunnen honden een belangrijke rol spelen in het verminderen van eenzaamheid. Niet alleen is er meer contact met mensen buiten de deur, maar ook het gevoel van kameraadschap vindt achter de deur plaats. Omdat mensen steeds vaker in sociaal isolement komen of eenzaamheid ervaren, is het belang van de hond niet te onderschatten.

Naast het sociale aspect is ook de fysieke beweging die honden met zich meebrengen van groot belang. Het uitlaten van de hond zorgt ervoor dat mensen actief blijven, wat cruciaal is in een vergrijzende maatschappij. Het is bekend dat sportdeelname afneemt naarmate mensen ouder worden, maar het dagelijks uitlaten van een hond bevordert fysieke activiteit op een natuurlijke manier.

Ondanks deze voordelen is er weinig politieke aandacht voor honden in de samenleving. Het gebrek aan beleid en voorzieningen voor honden in de stad is een gemiste kans. Aandacht voor honden zou niet alleen ten goede komen aan dierenwelzijn, maar ook aan de algehele leefbaarheid en gezondheid van de stad.

De gemeente Utrecht wil vanuit haar taak rond **gevonden** en **wilde** dieren ook goed voor **gehouden** dieren in de stad zorgen in lijn met de nota Dierenwelzijn en de wet dieren.

Daarom willen wij met dit kennisdocument kansen identificeren voor betere hondenvoorzieningen als onderdeel van de ambitie op dierenwelzijn in gemeente Utrecht. We gaan hierbij specifiek in op hondenfaciliteiten zoals speelweides en hondendagopvang. Tot slot doen wij een paar aanbevelingen voor beleid.

Hondenfaciliteiten en de stad

Hoewel er in Utrecht enige aandacht is voor hondentoiletten en speelweides, schiet het huidige beleid tekort in kwaliteit en kwantiteit. Het huidige beleid houdt kort het volgende in: het inzichtelijk maken op welke locaties in de stad de faciliteiten aanwezig zijn, de mogelijkheid voor bewoners om een aanvraag te doen voor zulke faciliteiten (waar weinig tot geen gebruik van gemaakt wordt) en het terug laten komen van de faciliteiten bij herinrichtingen. Het is verder geen eis in de Ruimtelijke Strategie Utrecht (RSU) om in nieuwe omgevingen hierover na te denken.

Daarbij komt dat geen enkel beleid gaat over de kwaliteit van deze faciliteiten. Er zijn veel voorbeelden van speelweides die een oppervlakte hebben van 20m². Geweldig voor een Chihuahua maar je maakt er een Herder niet gelukkig mee. Voor een hondenspeelweide geldt dat een veldje met een hek eromheen en een prullenbak de minimale variant is. Daarnaast is er veel meer mogelijk, zoals:

- een minimale grootte speelweide hanteren. Een goed voorbeeld van een minimale grootte is de speelweide in Lombok, tussen de Keulsekade en Makassarstraat.
- speelvelden met verschillende vakken (sommige honden zijn minder gesocialiseerd);
- meer biodiversiteit (en speeluitdaging voor de honden) met struikgewas en bomen, omdat alle dieren dit fijn vinden;
- speeltoestellen gericht op honden, zodat er een trainingsvoorziening voor honden ontstaat. Een hond is natuurlijk geen kind die het leuk vindt om van de glijbaan te gaan. Maar een baas die geëngageerd met zijn hond bezig is, betekent vaak een goed opgevoede hond;
- het verstrekken van dispensers met gratis hondenpoepzakjes als service. Andere gemeenten doen dit vaak ook al als service vanuit de ontvangen hondenbelasting.

Het Máximapark in Leidsche Rijn is een mooi voorbeeld van voldoende speelweides, prullenbakken en bankjes bij de faciliteiten. Samen met de parkarchitect van het Máximapark is in een vroeg stadium nagedacht over de inpassing van hondenfaciliteiten in het park. Dat (b)lijkt verder vertaald in Leidsche Rijn. De beschikbare plekken zorgen voor veel sociaal contact tussen honden en hondeneigenaren. Er is bij het Máximapark ook een snelle respons vanuit de gemeente als iets kapot is. Dit zijn mooie resultaten.

In andere wijken, zoals Overvecht en Zuilen, ontbreekt het echter aan voldoende voorzieningen, wat bijdraagt aan ergernissen bij zowel hondenbezitters als andere bewoners. Daar zijn weinig faciliteiten voor honden beschikbaar. Een veel gehoord probleem is te weinig prullenbakken in wijken. Vaak zijn prullenbakken alleen bij bushokjes aanwezig wat ertoe leidt dat mensen soms 10 minuten moet lopen voordat ze een zakje kunnen weggoeien. Helaas lijkt dit ertoe te leiden dat hondenpoep niet altijd wordt opgeruimd terwijl dit wel zou moeten. Daarmee mag niet onderschat hoe de aanwezigheid van prullenbakken kan uitnodigen om het schoon te houden. Een goed voorbeeld van genoeg prullenbakken in een veelgebruikt wandelgebied is de Johan Wagenaarkade in Oog in Al.

Hondendagopvang

Naast hondentoiletten en hondenspeelweides is er een maatschappelijke vraag naar goede opvangvoorzieningen voor het overdag houden en verzorgen van honden. Er zijn hiervoor in Utrecht een paar plekken waar mensen doordeweeks, overdag, hun hond naar de opvang kunnen brengen. Waarom is dit nou zo belangrijk?

- Hondendagopvang speelt een cruciale rol in de socialisatie van honden, wat hun welzijn bevordert en voorkomt dat ze angstig of agressief worden.
- Het biedt eigenaren de mogelijkheid om te werken zonder hun hond langdurig alleen thuis te laten, wat vooral belangrijk is voor beroepen zoals onderwijs of zorg waar thuiswerken geen optie is. Uit gesprekken met eigenaren blijkt dat een uitlaatservice vaak niet volstaat vanwege lange werkdagen, waardoor dagopvang een betere oplossing is.
- Bij veel opvanglocaties werken gedragsprofessionals die niet alleen bijdragen aan het verminderen van bijtincidenten en andere gedragsproblemen, maar ook een waardevolle bron van kennis zijn. Ze geven advies over hondengedrag, training en verzorging, wat zowel het welzijn van de hond als het voorkomen van dure dierenartsbezoeken (waar de druk ook heel hoog is) ten goede komt.
- Bovendien werken sommige opvanglocaties samen met de Utrechtse faculteit Diergeneeskunde, waar ze bijdragen aan onderzoek en educatie over hondenrasgedrag in groepen.

Daarom zouden voldoende hondenopvang locaties is een normalere voorziening moeten worden die meegroeit met de stad. Hondendagopvang is een belangrijke voorziening die een grotere plek zou moeten krijgen in het gemeentelijke beleid. Helaas is het aanbod beperkt en hebben de bestaande opvanglocaties vaak te maken met lange wachtlijsten en onzekerheid over vergunningen.

In Utrecht kennen alle hondendagopvang organisaties een wachtlijst van gemiddeld 4 jaar. Er is beduidend meer vraag dan aanbod in de gemeente Utrecht. Vreemd genoeg worstelen veel van de huidige aanbieders van hondendagopvang vaak nog met hun bestaanszekerheid, vanuit hun vestigingsplek en de (verlenging van de) door de gemeente te verlenen vergunningen:

- in de beleidsvorming wordt het belang van hondenopvang voorzieningen als onderdeel van een prettige en aantrekkelijke woon- en werkomgeving waar de gemeente Utrecht naar streeft nauwelijks erkend. Daardoor delft dit belang vaak het onderspit bij vergunningsafwegingen en/of bij bestemmingsplannen;
- veronderstelde geluidsoverlast wordt soms aangedragen als weigering voor een vergunning, terwijl de hondendagopvang een maatschappelijke functie dient en vaak na lang zoeken en afstemming met de gemeente Utrecht al kiest voor een passende vestigingsplek in een groene omgeving die anders onbenut was gebleven en daardoor al leidt tot minder kans op overlast;
- hondenopvang zorgt er voor dat onder andere agenten, docenten en zorgmedewerkers naar hun werk kunnen blijven gaan;
- er wordt onvoldoende duidelijkheid gegeven over het verlengen van een vergunning. En dat is ondoenlijk, voor een bedrijf met mensen in vaste dienst, als opleidingsinstituut als dierverzorger in opleiding met tijdelijke stageplekken voor groene MBO scholen in de omgeving en gedane duurzame investeringen.

Hondendagopvang is dus meer dan alleen een praktische oplossing voor werkende hondenbezitters; het draagt bij aan het welzijn van honden, ondersteunt hun socialisatie en voorkomt gedragsproblemen. Daarnaast ontlast het eigenaren en zorgt het ervoor dat essentiële beroepsgroepen hun werk kunnen blijven doen. Gezien de toenemende vraag en de lange wachtlijsten in Utrecht, is het essentieel dat de gemeente meer aandacht besteedt aan hondendagopvang in het beleid, zodat deze belangrijke voorziening kan meegroeien met de stad.

Aanbevelingen voor beleidsvorming

Samen hebben we een lijst van aanbevelingen voor beleidsvorming vastgesteld die te herleiden is vanuit de voorgaande beschrijving en de verkregen input van hondenbezitters:

- a. Gebruik de hondvriendelijke inrichting van Leidsche Rijn als voorbeeld voor andere wijken in Utrecht.
- b. Creëer samen met honden eigenaren beleid waarin het aantal en de kwaliteit van honden faciliteiten

- c. Betrek hondenbezitters actief bij herinrichtingsprojecten en participatietrajecten die betrekking hebben op openbare ruimte en groenvoorzieningen. Er zijn genoeg actieve hondeneigenaren die staan te trappelen om mee te denken als commissie of belanghebbende;
- d. Erken het belang van hondendagopvang in het kader van dierenwelzijn en werkgelegenheid, en integreer dit in het gemeentelijk beleid.
- e. Zorg voor meer duidelijkheid en continuïteit in de vergunningverlening voor bestaande opvanglocaties. Hierdoor kunnen de organisaties medewerkers contractueel rust geven en krijgen ze ook de ruimte om te professionaliseren in haar bedrijfsvoering ten behoeve van de honden en hun eigenaren.
- f. Maak duidelijk waar hondendagopvang organisaties vergunningen kunnen aanvragen en hoe dit proces verloopt. Besteed ook aandacht aan kwaliteitsnormen en dierenwelzijn in de dagopvang vergunningen.
- g. Onderzoek de mogelijkheid om informatie over hondenbeleid en -voorzieningen beschikbaar te stellen aan hondenbezitters bij het aanmelden van hun hond bij BGHU over het geldende beleid en hondenspeelplaatsen.

Om Utrecht echt hondvriendelijk te maken, is een combinatie van heldere regelgeving, voldoende faciliteiten en betrokkenheid van hondenbezitters nodig. Door meer aandacht te schenken aan het belang van hondendagopvang, het verbeteren van hondenvoorzieningen, en duidelijke vergunningprocedures te hanteren, kan de stad tegemoetkomen aan de groeiende vraag. Het implementeren van de voorgestelde aanbevelingen helpt niet alleen om het welzijn van honden te waarborgen, maar ondersteunt ook een leefbare, groene en inclusieve stad waar zowel mens als dier van profiteert.